

Junts, nadó i adult

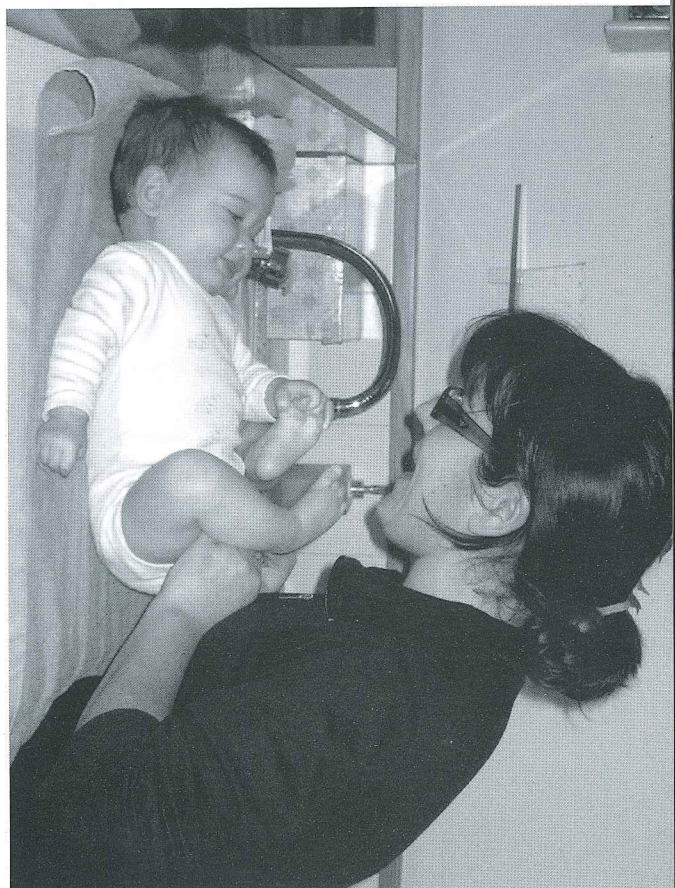
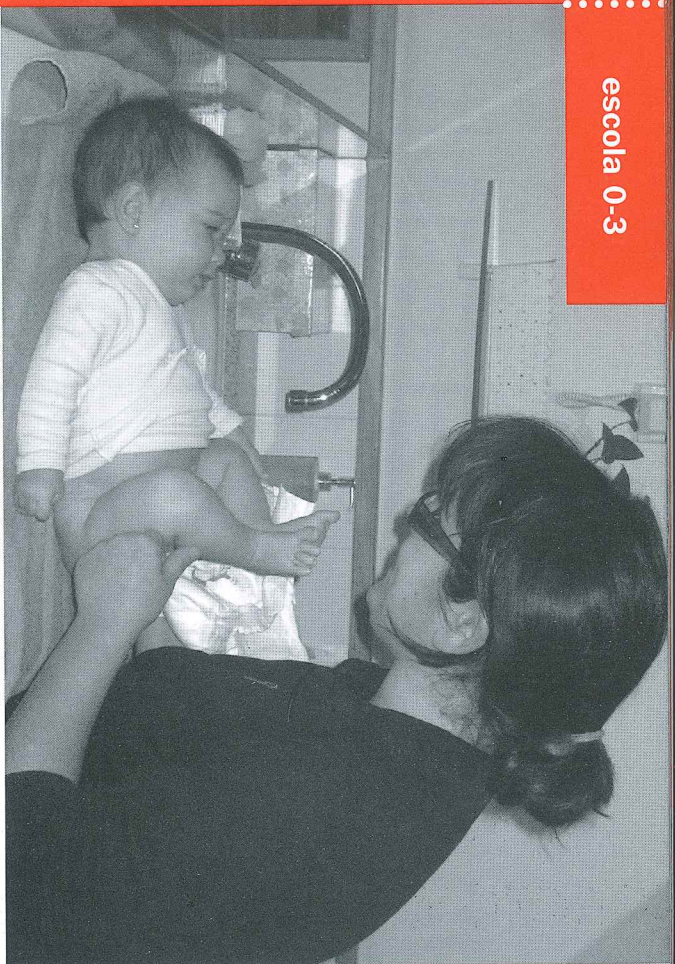
Anna Tardos

L'estona d'estar junts l'adult i el nadó és l'apropiada per crear un diàleg ric amb gestos, mirades i paraules. És un moment en què el nadó pot sentir-se part activa en la relació i és una oportunitat de comunicació satisfactoria per a l'adult.

Els nadons ens provoquen com un encanteri. Ens colpeixen molt profundament. Crec que no m'equivoco si dic que ningú pot passar davant del coixet d'un nadó desconegut sense aturar-se i somriure-li. Tots els nadons, i per suposat els nostres propis infants, desperten en nosaltres emocions indescriptibles. Ens hi acostem un i altre cop, ens embadalim quan estan adormits, busquem el seu somriure quan estan desperts, i sobretot sempre ens encanta tenir-los als braços.

Tot això és veritat, però no del tot. Sovint passa que en els moments importants d'estar junts l'adult i el nadó, no els patrem prou atenció, perquè estem preocupats amb les tasques que fem: posar-los la samarreta, netejar-los el cullet, ajustar bé els bolquers... Els toquem, els belleguem, i de vegades no ens adonem de les mirades que ens adrecen plenes d'expectativa. No pensem que si poguéssim tenir una conversa amb ells i si els expliquéssim el que estem fent, a ells els agradaria 'ajudar-nos': «Ara et trauré el bolquer per veure si hi ha alguna cosa. Et netejaré la pell amb la tovallolera i t'aixecaré el cullet. M'ho deixaràs fer? Ara et posaré aquest abric. Veus que és maco? L'àvia el va fer per a tu. Primer et poso una màniga... i després l'altra... T'hauré d'aixecar una mitgeta. No ha estat fàcil, però ho hem aconseguit.»

Ens ajudarien? I tant que sí. El nadó pararia atenció al que estem fent, relaxaria els braços i, a l'edat de pocs mesos, allargaria els braços cap a nosaltres quan li ensenyéssim la samarreta. Una veritable conversa d'aquest tipus entre la persona adulta i el nadó és possible. I així s'evitaria fer moviments ràpids i poc cuidats, que moltes vegades enterboleixen l'activitat conjunta durant el temps de relació directa i íntima. Aixecar-li massa les cames, fer girs massa ràpids d'un costat a l'altre, forçar el braç del nen atrapat dins la màniga, o les cames atrapades en les granotes amb cremallera (no gaire pràctiques); aquestes i altres poden arribar a ser experiències gens plaents per al nadó. I a més, l'adult, en lloc de gaudir d'un diàleg ric i amb sentit durant aquest temps de relació, es trobarà que ha de vestir un nadó que plora i protesta. En una situació així, la persona adulta mira de calmar el nadó: «Ja veig que estàs cansat. Molt bé, em donaré pressa i enllestirem de seguida». I en conseqüència els moviments es tornen encara més ràpids, moltes vegades precipitats, i esdevenen encara menys agradables per al nadó. És una llàstima! Perquè l'activitat de vestir o de canviar el bolquer d'un bebè, que es repeteix diverses vegades al dia, també pot arribar a ser una manera satisfactoria de relacionar-se!

Fora de l'àmbit familiar és especialment perillós si l'activitat de vestir i canviar el nadó no es fa de manera joiosa. En una institució, del nadó no en té cura la seva mare, pare o àvia, que se'l miren amb orgull i afecte, sinó que l'atén una altra persona: una professional, cuidadora o educadora. Una persona que té al seu càrrec diferents nadons, un després de l'altre, i tant és que se'ls estimi molt -per això va escollir aquesta carrera-, que no pot dedicar-se a cada nadó amb l'amor orgullós, reconfortant i ple d'adoració d'una mare. I afegeixo encara: tampoc no ho podem esperar. No seria realista. Malauradament, els seus moviments esdevenen mecànics, ràpids i rutinaris amb molta facilitat. El fet d'estar junts, de relacionar-se en aquestes situacions, té lloc moltes vegades sense paraules i de manera impersonal. En el 'millor dels casos' el nen no protesta, però ho suporta passivament, i pot fer difícil la relació posant tensa la seva musculatura. En aquest cas no resulta un plaer per a cap de les parts, ni per al nen ni per a la persona adulta.

Com ho podem evitar? Hem d'esperar que l'educadora estimi cada un dels nens que té al seu càrrec com si fos la seva mare? És impossible. Sí, és impossible. L'amor no es pot receptar, especialment els afectes materns, però es pot millorar. Hi ha algunes regles molt senzilles que, si l'educadora les segueix, crearà una atmosfera positiva completament diferent, i

resultarà més plaent per al nen i per a l'adult. Amb el pas del temps, l'adult ja no haurà de pensar en les regles ni en com seguir-les. Li resultarà natural aproximar-se al nadó com a un company, amb interès personal i habilitat, i el fet de netejar-lo, rentar-lo, vestir-lo i despullar-lo i canviar-li els bolquers, serà en última instància la trobada entre dos éssers humans. Una trobada real, on el nen no és només l'*objet*e de tot el que li fa l'adult, sinó també un *participant*. Exposo algunes regles que s'han elaborat, revisat i dut a terme al llarg d'algunes dècades a l'Institut Ptkler de Budapest, basades en els principis de la pediatria hongaresa Emmi Ptkler. A l'Institut, es van educar centenars de nens orfes abandonats, que es convertiren en adults joves, amb una personalitat sana (com demostren els estudis de seguiment), malgrat que van haver de créixer sense la calidesa de l'amor d'una família en una edat molt vulnerable.

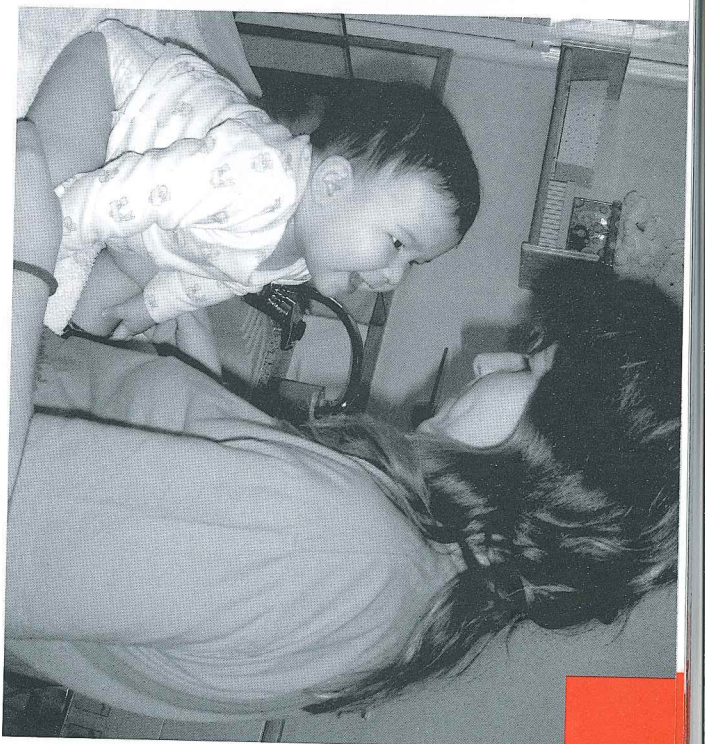
- **Mai s'ha d'agafar en braços un nadó de manera inesperada per a ell, provocant-li un ensurt.** Cal adreçar-se a ell, buscar la seva mirada. Si està adormit i l'hem d'agafar, hem de dirigir-nos a ell, acaronar-li suauament la cara i esperar fins que s'estiri i es desperti. Un cop s'hagi establert contacte visual, dir-li que anem a agafar-lo. Cal fer-ho, fins i tot amb un nadó de pocs dies o setmanes. Només llavors podrem agafar-lo.

- **Els moviments mai no han de ser precipitats.** Convé deixar el temps suficient perquè, amb la nostra gesticulació, el nen es prepari pel que passarà. Per exemple, tocar-lo suauament, posar les nostres mans sota el seu cap i el seu cos, i només després d'això aixecar-lo.

- **Ajudar-lo amb paraules a preparar-se pel que passarà.** Això també significa que mai estarem en silenci mentre estem junts. Cal explicar-li que anem a fer, quina roba agafarem per posar-li. Quina part del seu cos tocarem. Parlar-li, informar-lo, no només mentre es fa l'acció, sinó abans que comenci: «Ara et passaré el braç per dins de la màniga. Sí, aquest bracet teu. Gràcies». Ho creguem o no, el miracle tindrà lloc a l'edat d'uns pocs mesos. El nadó, somrient, aixecarà amb incertesa el seu braç quan les mans de l'adult vagin cap a ell. I quin plaer per a l'adult! I quin plaer per al nadó!

- **L'adult ha d'escoltar el nadó mentre se n'està ocupant.** Li ha de respondre. En una relació creada d'aquesta manera, el contingut de la informació cada vegada serà més ric, i el nen tindrà resposta a les seves manifestacions. L'educadora pot dir, per exemple: «Veig que t'agrada aquest abric tan calentó. Em sembla que ara tens son, acabes de badallar; et

escola 0-3

posaré al llit de seguida. T'estic posant al llit. I ara t'estic tapant. Que dormis bé!» Un nadó de només uns mesos ja assimila les paraules adreçades a ell. I fa que l'educadora li dediqui la seva atenció, els seus pensaments, el seu interès, malgrat que sigui el tercer o el vuitè nen a qui canvia els bolquers aquest matí.

Aquestes són regles senzilles; no tenen res de sorprenent. Val la pena, però, que ens observem per saber si actuem d'aquesta manera, i si fem servir els moments d'estar amb els nens per crear un diàleg més ric amb gestos, mirades i paraules, dins el qual el nadó també pugui sentir que és part activa, i que faci que el moment d'estar junts sigui més satisfactori per a l'adult, que ha de repetir els moments de cura dels nadons durant tot el dia. ■

Anna Tardos. Institut Emmi Pikler de Budapest

De l'original «Being with Babies» a *Exchange*, set.-oct. 2011, pàg. 86-88
Traducció Marián Martínez Odena